

Ett 40-års-minne - 28 mars.

Hinke Bergegren

Hinke Bergegren
Ett 40-års-minne - 28 mars.
1911

Tidningen Brand #12 1911

Som Kommunens i Paris första dag räknas den 18 mars. Så hastigt hade händelserna den dagen utvecklats sig, att alla stodo överraskade. Den borgerliga regeringen med Thiers, chefen för verkställande makten, i spetsen flydde till Versailles. Centralkommittén, sammansatt av representanter från de olika nationalgardesbataljonerna, anade visserligen, att den hade makten i Paris, men ville för all del inte vara revolutionär och var föga förutseende, förstod inte att handla. Hade Centralkommittén följt Louise Michels förslag att, då den rädde över en truppstyrka på 100 tusen man, sända 50 tusen av sina duktigaste trupper mot Versailles, - då hade utgången av denna folkets resning mot en svag, förrädisk regering säkerligen blivit en helt annan. Nu fick Thiers vara i fred, kunde i lugn samla och ordna sina trupper, med vilka han i stället en dag kom att anfälla Kommunen. Ja, Centralkommittén hade t. o. m. varit så likgiltig, att den glömt besätta den största och betydelsefullaste fästningen utanför Paris, något som kom att kosta Kommunen dyrt.

Centralkommittén var folklig, och en folklig kommitté måste naturligtvis slå blå dunster i ögonen - på folket. Har folket blivit fri en styrelse, så komma alltid andra som ropa på en ny; och se val, att välja nya herrar, det är något osm kan samla folket, - det se vi än i dag, ty folket står så lågt, att det inte ännu kunnat upptäcka hur föraktligt det är att vara valboskap, och hur listigt de bli bedragna. Så mycket mindre kan man fordra annat av Paris' arbetare för fyrtio år sedan.

Kommunens medlemmar eller stadsfullmäktige skulle väljas. Allmän rösträtt naturligtvis - för män. Den 26 mars skedde valet, och den 28:de det högtidliga tillkännagivandet av utgången.

På den stora öppna platsen framför Hotel-de-Ville, därifrån Centralkommittén liksom förut den borgerliga makten regerade, hade rests en estrad, omgiven av röda flaggor. På den satt nämnda kommittés medlemmar samt de nyvalda medlemmarna av Kommunen. Från arbetarförstäder kommo nationalgardets bataljoner tågande, med musik i téten. Så upplästes namnen på de valda, varpå den gamle Ranvier reste sig och utropade: »I folkets namn - kommunen är proklamerad!» En artillerisalva lät hela Paris veta vad som hänt. Musikkårerna stämde upp Marseljäsen, folket hurrade och jublade. T. o. m. de, som så skamligt förtalat Kommunen, ha måst erkänna, att kanske aldrig har man sett en sådan gränslös och innerlig entusiasm. Ty folket trodde, att nu var befrielsens timma slagen.

Ett åsyna vittne skriver om denna tilldragelse: »Fästen fick nu en så gemytlig prägel som möjligt. Platsen fylldes av militär och civila, som tränges om varann; man ropade »Leve republiken!» »Leve Kommunen!»,

svängde med sina hattar, höll tal, sköt med kanoner, sjöng Marseljäsen, slog på trumma, svingade med röda fanor, spelade national- och dansmelodier, ja man kan nästan säga nationella dansmelodier, så det var en lust att se och höra på. Det rädde ej någon vidare ordning, envar kunde göra vad han fann för gott, men därför kunde väl denna ceremoni vara lika så bra och säkert trevligare än långa förberedda processioner, som äro misslyckade ifall ett kommerseråd går på höger sida om ett justitieråd. Det var ett av dessa ögonblick, då parisarna helt och hållet överlämnade sig åt glädjen - och då äro de oemotståndligt älskvärda. Visserligen var det politiken, osm hade fört dem samman, men det vackra vädret, musiken och de många glada ansiktena gjorde att de snart glömde den.»

Kommunen var nu konstituerad.

Men Centralkommittén, som i demokratiens sanna anda visat sig så angelägen att ordna så, att Paris hade en av folket (=männen) vald regering, upplöste sig inte. Den älskade *makten* alltför mycket, var alltför älskär och självkär att såsom den låvat träda tillbaka, - tvärtom den fortsatte att existera, varigenom Paris så att säga fick tvänne regeringar, vilkas befallningar ibland stredo emot varandra ganska betydligt. Detta visade sig senare vara till allra största olycka, särskilt då det nya kriget begynte, de blodiga striderna mellan Kommunens försvarare och den borgerliga regeringens trupper.

Ty länge dröjde det inte förr än Thiers i Versailles samlat en stark här, som tågade emot Paris, för att kväva revolutionen och - för att hämnas.